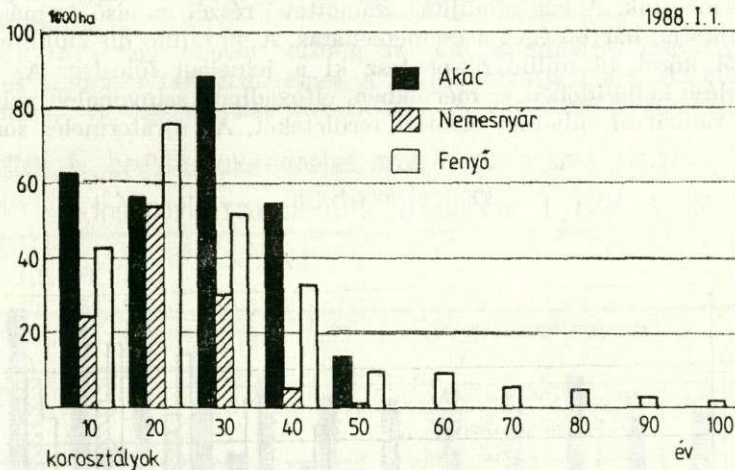

AZ AKÁC ÉS A NYÁRAK SZEREPE FAELLÁTÁSUNKBAN

DR. SOLYMOS REZSŐ

Az erdővel szemben támasztott társadalmi-gazdasági igények közül a legősibb és a legfontosabbak közé tartozik a faellátásban betöltött szerepük. A fa-termés mennyiségének és értékének a növelése az erdészeti politikánk egyik, régóta kiemelt célja, amely várhatóan a jövőben is az marad. A jelen és főleg a jövő erdőgazdálkodása a társadalmi jólét fenntartását és növelését az erdők sokoldalú hasznosításával, nélkülözhetetlen szolgáltatásaival és termékeivel, természeti értékeinek megőrzésével segíti elő. Ezek hiánya nemcsak gazdasági, hanem súlyos politikai feszültségek forrásává válhat. Elegendő, ha Magyarország fenyőfaellátási gondjaira utalunk. Erdőállomány-fejlesztési munkánknek ezért is az egyik súlyponti feladata a hazai faszükséglet kielégítése. Főleg a fahiánnyal küzdő országok látják a probléma megoldásának számottevő lehetőségét a gyorsan növő fafajok felkarolásában. Hazánk ebből a szempontból viszonylag kedvező helyzetben van, mert ökológiai adottságaink a gyorsan növő akác, nyárok és fenyők részére számottevő területen meglehetősen jó természetési előfeltételeket nyújtanak. Ez a három fafaj alkotja erdeink 41%-át. Korosztályonkénti térfoglalásukról az 1. ábra nyújt áttekintést. Hazánk faellátásában betöltött szerepüket rajzárak segítségével szeretném szemléltetni és a fontosabb szempontokat külön kiemelten kívánom összefoglalni.

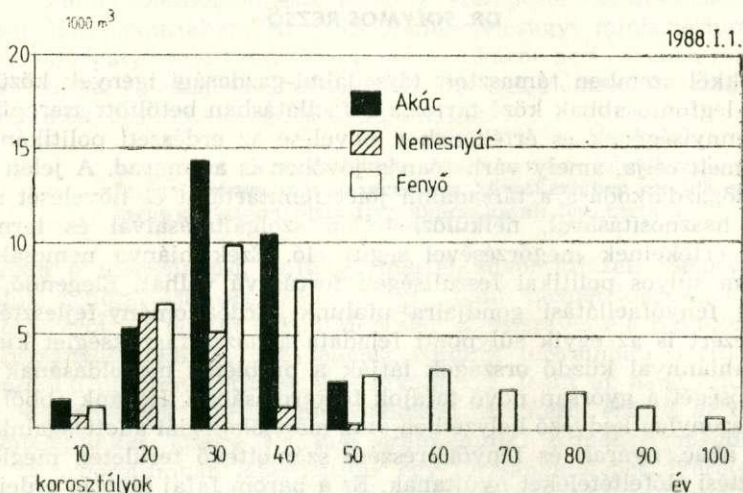
Az A, NNY, F területmegoszlása korosztályonként

Az akácok szerepe

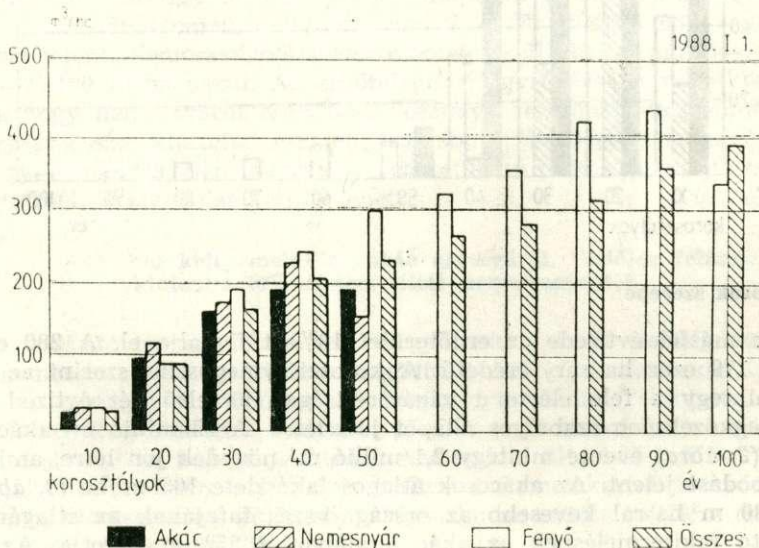
Az akác másfél évtizede az erdőterület 18%-át foglalja el. A 280 ezer ha akácoból 179 ezer ha sarj eredetű. A korosztálymegoszlás szerint az akácoknak mintegy a fele elérte a vágásérettséget, az első két évtized között viszont megközelítően szabályos állapot jött létre. A 35 millió m³ akác élőfakészleten (2. ábra) évente mintegy 2,1 millió m³ növedék jön létre, ami 6%-os évi gyarapodást jelent. Az akácok átlagos fakészlete 103 m³/ha (3. ábra). Ez mintegy 80 m³/ha-ral kevesebb az ország összes fafajának az átlagánál. Az éves bruttó fakitermelésnek az akác általában a 25%-át alkotja. Az összes

Az A, NNY, F fakészletmegoszlása korosztályonként

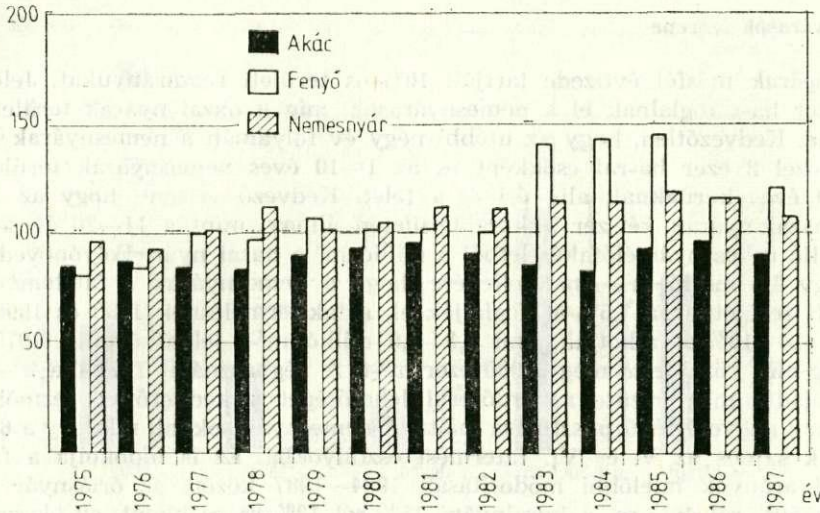
fakitermeléssel együtt nő az akác kitermelése. 1975-ben 1,7 millió, 1987-ben 2,0 millió m³-t termeltünk ki (4., 5. ábra). Figyelemre méltó, hogy a 30%-os fatérfogattal szemben a felújítandó vágásterület 75%-kal növekedett, tehát fokozatosan a többséget alkotó gyengébb akácállományok kerültek sorra. Az elmúlt évtizedben évente az üzemtervi lehetőségnél 10–15%-kal kevesebb akácot termeltünk. A vágásfelújítás számottevő részét az első és második sarjzatítás alkotja, bár bőséges a cseteteállítás. A 48 millió db kiültethető akác-csetetéből közel 10 millió db-ot tesz ki a jelnelegi fölösleg. Az akác-osok újratermelése kellő időben és mértékben, elfogadható színvonalon valósul meg, kivéve a vadkárrel súlyosan érintett területeket. Az újratermelés során hasz-

Az A, NNY, F m³/ha adatai korosztályonként

A, NNY, F véghasználat tény/lehetőség (%-ban)

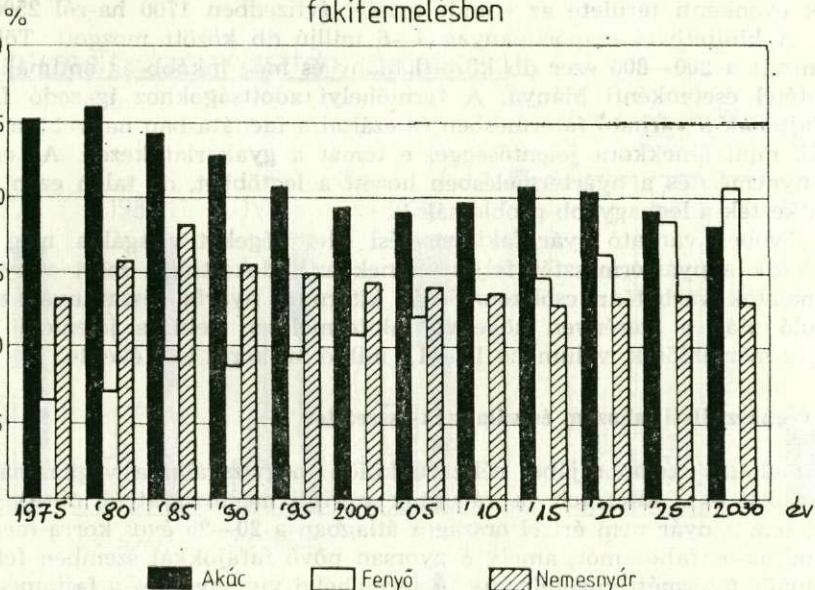
%

nosítani kell az erdészeti növénynevelés eredményeit. A szelektált akác-fajták elterjesztése érdekében csökkenteni kell csemetetermelésük költségeit és növelni a kihozatalt, mert előállításuk a négyszeresébe kerül a magról nevelt csemetéknek.

A hosszú távú terv szerint 2030-ig az akác kitermelése mintegy 10%-kal csökken és az összes fakitermelésnek a 18%-át alkotja majd. Az előhasználat szinten marad. A véghasználat mérséklődik. A vágásterületek felújításakor a

A, NNY, F bruttó fakitermelés aránya az összes bruttó fakitermelésben

jövőben is elfogadjuk az első két sarjzatást. Jelenleg egységáremelésre még nem gondolunk. A költségelemzések sem az egységár, sem a felár növelését még nem indokolták.

A nyárasok szerepe

A nyárasok másfél évtizede tartják 10⁰/₀-os területi részarányukat. Jelenleg 114 ezer ha-t foglalnak el a nemesnyárasok, míg a hazai nyárasok területe 37 ezer ha. Kedvezőtlen, hogy az utóbbi négy év folyamán a nemesnyárasok területe közel 8 ezer ha-ral csökkent és az 1—10 éves nemesnyárasok területe a 11—20 éves korúaknak alig éri el a felét. Kedvező viszont, hogy az 1—10 éves hazai nyárasok kétszer akkora területen állnak mint a 11—20 évesek. A 18 millió m³-es nyár élőkészletből 5 millió m³ a hazai nyár. Folyónövedékük mintegy 1,5 millió m³. Anak ellenére, hogy a nemesnyárasok a faállománnyal borított területnek a 7,5⁰/₀-át foglalják el, a fakitermelésnek 1980 és 1990 között a 16—18⁰/₀-át alkotják, ami 1,3—1,5 millió m³-t jelent évente. 1975-ben ez még alig közelítette meg a 900 ezer m³-t. A véghasználat 1977 óta 2—19⁰/₀-kal haladta meg évente az erdőtervi lehetőséget a kedvezőtlen termőhelyű nyárasok nagymértékű pusztulása miatt. A nemesnyárasoknak mintegy a 60⁰/₀-a tartozik sajnos az V. és VI. fatermési osztályokba. Ez is indokolja a fajták közötti arányok mielőbbi módosítását. 1984—1987 között az óriásnyár részaránya 50⁰/₀-ról 46⁰/₀-ra, a korainyáré 15⁰/₀-ról 13⁰/₀-ra csökkent, az olasznyáré 32⁰/₀-ról 34⁰/₀-ra növekedett. Az újabb nyárfajták gyors terjedését mutatja, hogy ugyanezen idő alatt területük a két és félszeresére nőtt, annak ellenére, hogy az erdőterület egységár külön felárát ezért nem tartalmaz.

A nemesnyárasok 60⁰/₀-a elegyetlen, 40⁰/₀-a elegyes. A legnagyobb részaránya az elegyetben az akácnak van. Átlagos fakészletük 117 m³/ha. Ezen belül az elegyetlen állományoké 105 m³/ha, az elegyeseké 133 m³/ha. A fakészletadatok is igazolják, hogy a gyorsan növő fajok termesztését korszerűsíteni kell.

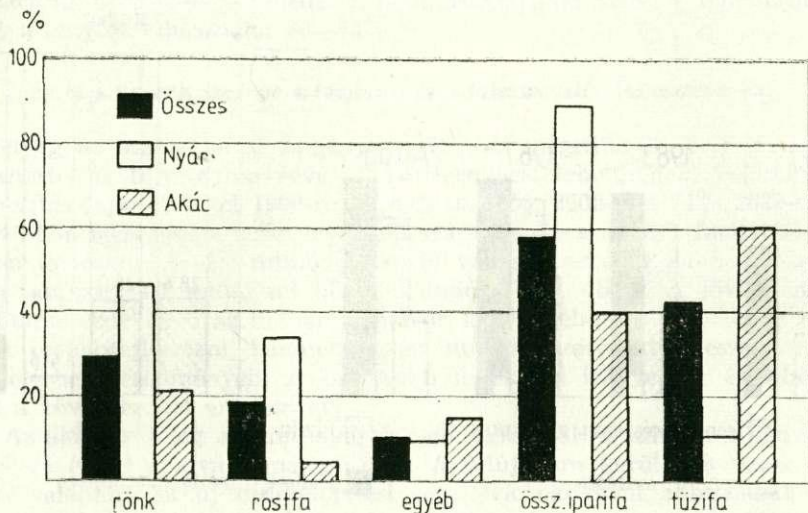
Az újrateherelés első szakaszát jelentő, első kivételű nyemesnyár-vágásfelújítások évenkénti területe az elmúlt másfél évtizedben 1700 ha-ról 2500 ha-ra nőtt. A kiültethető szaporítóanyag 4—6 millió db között mozgott. Több évet jellemzett a 200—800 ezer db közötti hiány és még inkább az optimális fajtaösszetétel esetenkénti hiánya. A termőhelyi adottságokhoz igazodó fajának és -fajtának a várható fatermésben és ezáltal a faellátásban nagyobb a szerepe annál, mint amekkora jelentőséggel e témát a gyakorlat kezeli. Az erdőterületi növénynevelés a nyártermesztésben hozott a legtöbbet, de talán ezen a téren jelentkeztek a legnagyobb problémák is.

A jövőben várható nyár fakitermelési lehetőségeket vizsgálva még inkább növekszik a nyártermesztés feljlesztésének az indokoltsága, mert a nyár véghasználatok várhatóan csökkennek. A kitermelt nyárfa részaránya az ezredforduló után a szerényen növekvő fakitermelésben belül a jelenlegi 16⁰/₀-ról 13⁰/₀-ra mérséklődik, volumene 1,1—1,3 millió m³ körül lesz évente.

A véghasználati fahozam és választék-összetétel

A faellátás szempontjából célszerű külön megvizsgálni a véghasználati fahozamokat és a kitermelt fa választék szerinti megoszlását (6. ábra). Sem az akác, sem a nyár nem éri el országos átlagban a 20—25 éves korra megkívánt 200 m³/ha-os fahozamot, amely a gyorsan növő fajokkal szemben felállított, minimális fatermési követelmény. A termőhelyi viszonyok és a fajta megválasz-

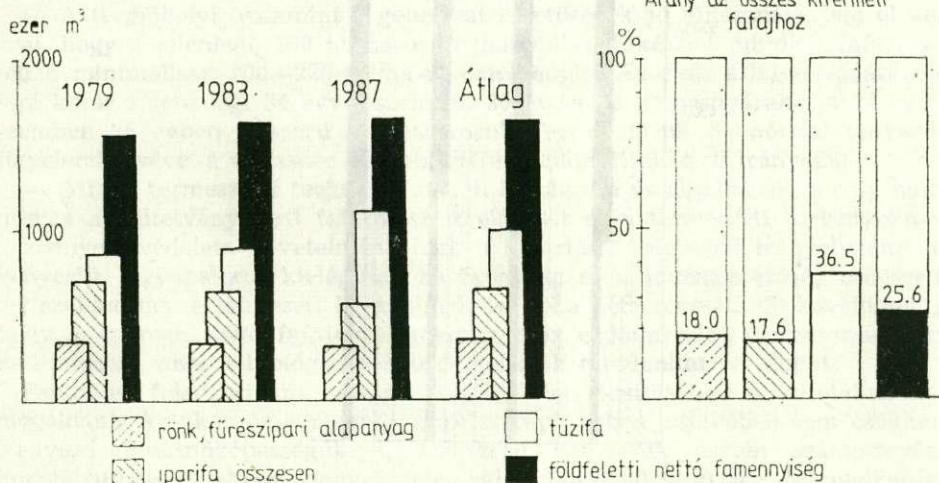
A kitermelt netto famennyiség választék szerinti megoszlása

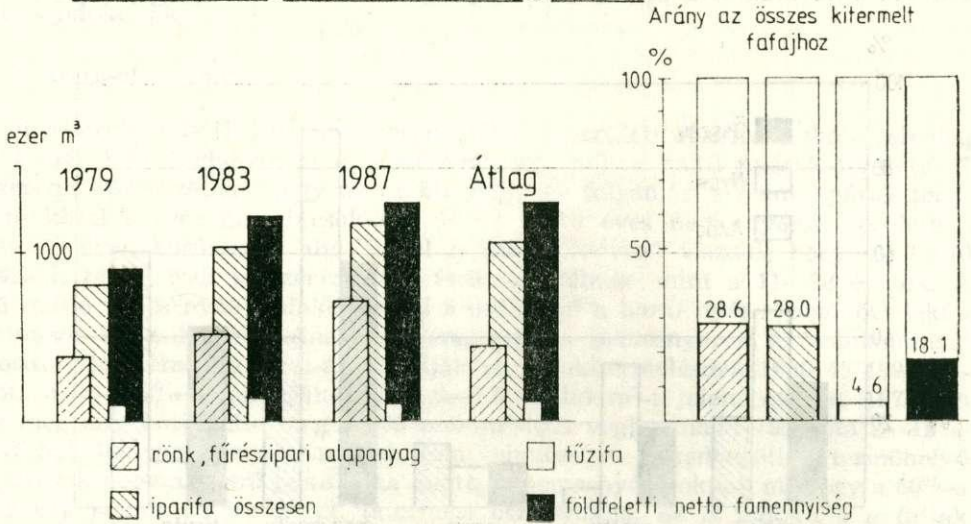
tás súlyára ez különösen ráirányítja a figyelmet. Megfelelő minőségű és mennyiségű fatermés csak ezeknek a tényezőknek a gyakorlatban való szakszerű érvényesítése esetén érhető el.

Az ország hengeresfa-szükségletének szerkezeti összetételét a fafaj és a fa-választék alkotja. Az akác és a nemesnyárok választékmegoszlását az évente kitermelt nettó famennyiségre vonatkoztatva külön ki kell emelni, hogy a nyárrönk és fűrészipari alapanyag aránya 46%, az akácé 21%. A nyárok 89%-a, az akác 40%-a ipari fa. Az akác 60%-os tűzifaaránya mindaddig kedvező marad, amíg a tűzifa ára viszonylag magas lesz. A faellátás szempontjából az

A kitermelt akác választéki megoszlása

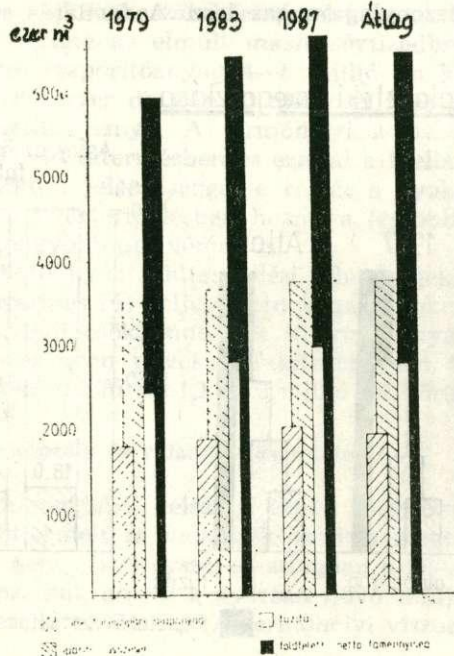
A kitermelt nyár választéki megoszlása

alkác tűzifának megnőtt a jelentősége, de talán éppen ez mutatja, hogy nem az energiacélú akácosok létrehozását kell szorgalmazni. A lombos fafajú erdők magas tűzifaaránya nálunk a fenyőben gazdag országoktól eltérő helyzetet teremt (7., 8., 9. ábrák).

Az összes hazai termelésű tűzifának a 37%-át az akác és közel 5%-át a nyár, az ipari fának a 18%-át az akác és a 28%-át a nyár alkotja. E két faj tette ki

A kitermelt összes faj választéki megoszlása

a nettó fakitermelésnek az elmúlt időszakban a 44%-át. (Területi részarányuk 28%.) Mindezeket egybe kell vetni azzal, hogy a hazai fafelhasználásban 70%-os az ipari fa és 30%-os a tűzifa aránya, figyelembe véve a fenyőfaimportot, amely a fenyőfafelhasználás 90—92%-a.

Az akác és a nyárok szerepe a faellátás és a fatermesztés fejlesztésében

Jelenleg az összes hazai faigénynek 70%-át elégítjük ki belföldi forrásból az exportot is figyelembe véve. A fakitermelési lehetőségek, valamint a fahasznosítás fejlesztésével 1990-re várhatóan 72%, 2000-ben 74%, 2020-ban 76% és 2030-ban 80% lesz a hazai erdőkből származó fa aránya a faellátásban. Közben tartósan 1,8—2,0 millió m³ körül várható az éves lombos faexport, a fenyő faimport 4,7 millió m³ körül állandósul (10. ábra). A jövő gondjainak mérséklése érdekében az indokolt határok között célszerű az akác- és nyártermelést továbbfejleszteni, hasznosítva az ültetvénytípusú fatermesztés rövid idő alatt elérhető eredményeit. A fontosabb fejlesztési irányelvek és lehetőségek közül a következőket emelem ki:

— Az akác és főleg a nemesnyárok fatermése csak a számukra kedvező termőhelyen éri el a kívánt mennyiséget. A felújításra kerülő akácosok és nyárasok, valamint az új erdőtelepítési területek ökológiai adottságait ezért a jövőben az eddigieknél részletesebben kell értékelni a gyorsan növő fafajok igényeinek figyelembevételével.

— Az akácosok 18%-os területi arányát úgy célszerű fenntartani, hogy az V—VI fatermési osztályú faállományokat más fafajokkal kell felváltani. Ezek helyett a számára kedvező termőhelyű erdőtelepítések során lehet az akácot előnyben részesíteni. A következő évtizedben tervezett 150 ezer ha erdőtelepítésből várhatóan 40 ezer ha-t foglal el az akác.

— A nemesnyárasok területének az indokolt csökkenését szintén az erdőtelepítések útján kell ellensúlyozni úgy, hogy részarányuk csakis a kedvező nyár termőhelyeken növekedjen. A 150 ezer ha-nak a becslések szerint a 25%-án lehet majd eredményesen nyárat és fűzet termeszteni.

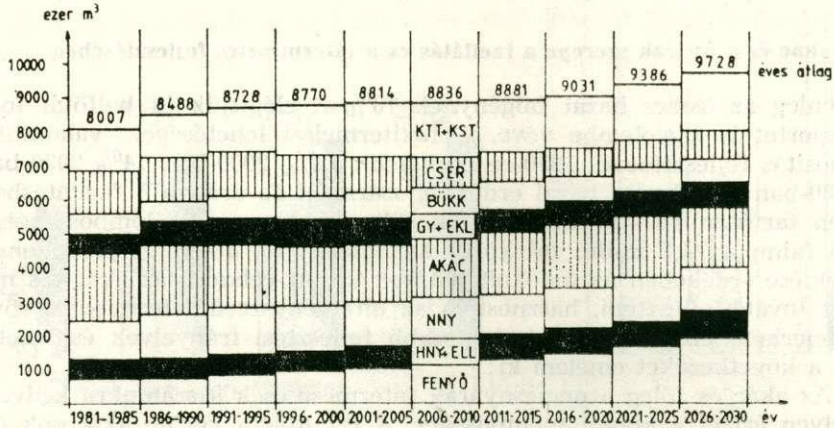
— A szaporítóanyag-termelésben elsősorban az akác magtermelő állományok magtermését, valamint az ígéretes nemesnyár fajtákat kell felhasználni. A fatermés mennyiségének és főleg a minőségének ezúton való növelésével javíthatók a kedvezőtlen ökonómiai tényezők.

— A termőhelyi, valamint a genetikai lehetőségek jó kihasználásával el kell érni, hogy a jelenlegi, 180 m³/ha-os véghasználati fakészlet mindkét faj esetében minimálisan 200—220 m³/ha-ra emelkedjen. Az akác átlagos vágásérettégi korát a jelenlegi 34 évvel szemben 30 évben, a nemesnyárakét a 24 évvel szemben 25 évben célszerű meghatározni. Termesztésük ökonómiai tényezőit figyelembe véve a vágáskor további differenciálását elő kell irányozni.

— Átfogó termesztési technológiát kell kidolgozni és alkalmazni, amely hasznosítja az ültetvénytípusú fatermesztés előnyeit és a természeti törvényeknek, a környezetvédelem követelményeinek a betartását alapvető irányelvként érvényesíti. Ugyanakkor kielégíti a hatékonyság és a jövedelmezőség erdészeti-leg szakszerűen értelmezett kívánalmait is. Soha nem téveszthető követelmény, hogy a gyorsan növő fafajok termesztését az erdőművelés szerves részeként kell végezni, ahol a biológiai tényezők jelentik mindenkor az alapot.

Faellátási feladatainkat erdeink többcélú hasznosításának a keretében kell megoldani. Az akác és a nemesnyárok szerepe ebben a jövőben sem csökken. Kedvező fatermőképességükkel, szakszerű nevelésük esetén számottevően hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a jelenlegi 70%-ról 2030-ig 80%-ra emelkedjen

ORSZÁGOS ÖSSZES FAKITERMELESI PROGNÓZIS 2030-IG
5 éves időszakokra eső éves átlagok fafajmegoszlása

a hazai erdők fájának az aránya az ország faellátásában. Ugyanakkor értékelni kell környezetvédelmi szerepüket is (10. ábra).

Ki kell hangsúlyozni azt, hogy a nemesnyárok és az akác felkarolása akkor jár kellő eredménnyel, ha olyan termőhelyre telepítjük őket, ahol 20 éves korukig elérik minimálisan a hektáronkénti 200 m³-es összes fatermést. Jelenleg csupán 40%-a tartozik nyárasainknak és az akácosainknak ebbe, vagy az ennél jobb kategóriába. A következő időszakban a korábbi tapasztalatokat figyelembe véve nem indokolt a gyorsan növő fajok eddigi területének a minden áron való fenntartása. Az ökológiai adottságok szakszerű figyelembevételével csakis az eredményt ígérő termőhelyeket célszerű gyorsan növő fajokkal hasznosítani, ahol a magas fatermést a különböző károsítók sem veszélyeztetik.

A TÍZÉVES ERDŐTELEPÍTÉSI STRATÉGIA CÉLKITŰZÉSEI

DR. BENCZE TIBOR

Az erdőtelepítés és fásítás — lehet úgy fogalmazni — a háború utáni magyar népgazdaság legrégebbi és leghosszabb ideje tartó programja. A fő célokat először — magas szinten — ugyanis az 1951. aug. 24-i keltezésű minisztertanácsi határozat rögzítette, amely úgy fogalmazott, hogy

az új erdőtelepítések járuljanak hozzá a nagyobb mennyiségű, jobb minőségű és olcsóbb fa termeléséhez, a védelmi célú erdők (erdősávok) létesítése segítse a mezőgazdasági termelés olyan területekre történő kiterjesztését, amelyeken a hasznosítást eddig a víz- vagy szélkár, erózió megakadályozta, segítsék elő a mezőgazdasági terméshozam növelését, a művelhető területek racionálisabb hasznosítását, egyáltalán művelését...

Folytathatnám tovább, de úgy gondolom, az alapvető célokat ez a rövid — nem szó szerint idézett — összefoglaló már tükrözi. Az 1991—2000 között megvalósítani tervezett erdőtelepítési program stratégiai céljainak a megfogalmazása előtt szükségesnek tartottam ezt felidézni.

A több évtizede tartó munka során eddig közel 580 ezer ha új erdő létesült (beleértve az 1988. évi telepítés mennyiségét is), s ennek köszönhető, hogy erdőterületünk ma már több mint 1,5-szerese a 40 évvel ezelőttinek, s részben az is, hogy fakitermelésünk többszöröse az akkorinak. A legnagyobb volumenű telepítést az 1951—1960 közötti évtizedben valósították meg. A telepítések üteme permanensen csökkent, egészen a folyamatban levő középtávú tervidőszak kezdetéig, amelynek mennyiségi előirányzatai — ha kismértékben is — de meghaladják a megelőző középtávú terv telepítési volumenét. S az eltelt három évben a telepítések tényleges területe el is érte az előirányzottat. Úgy vélem, az 1986—90. évi tervidőszak telepítési előirányzatai már jelzik, hogy a kormány fontos feladatnak ítéli az erdőtelepítést, s ezt a szándékot a tízéves program a jövőre vonatkozóan is megerősíti.

Miért került sor új program kidolgozására? Az előzőekből már következik, hogy nem új programról, hanem a folyamatban levő jelentős gyorsításáról, a telepítési ütem megkétszerezéséről van szó. A miért kérdésre a válasz — ahogy a következőkben hallani fogják — sok szempontból hasonlít a több évtizeddel ezelőtt megfogalmazottakhoz, mivel az indokok jelentős része ma is aktuális.

A lakosság fa és fatermékek iránti igényének a kielégítésében az import szerepe továbbra is igen jelentős. S előrebocsátom, hogy a jövőben is az lesz. A fenyő iránti igények nagyobb hányadát ugyanis a jövőben is csak importból lehet majd kielégíteni. A ma 30%-os nettó importhányad azonban csökkenthető (mind alapanyagban mért volumenét, mind összetételét tekintve is) s szükség is van arra, hogy ezt a nettó arányt tovább csökkentsük. Mindenekelőtt faellátásunk biztonságának a fokozása érdekében, s itt szükséges rövid kitérőt tennünk.

Az erdőtelepítésnek köszönhetően jelentősen csökkent a nettó import (alapanyagban mért) hányada. A fakitermelés dinamikus növekedése ugyanis lehetővé tette, hogy a növekvő felhasználói igényeket a faimport — alapanyagban számított — növekedése nélkül lehessen kielégíteni, sőt árualapot biztosított az export nagymértékű emeléséhez is. Ennek eredményeként a nettó faimport értékét tekintve is csökkent. Kedvezőtlen ugyanakkor, hogy ennek a ma már mintegy 2 millió m³-nyi faexportnak körülbelül $\frac{3}{4}$ része alapanyag formájában hagyja el az országot. Ezen feltétlenül változtatni szükséges, ami a faipar dinamikus fejlesztése útján lehetséges. Azt kell szem előtt tartani, hogy az 1,5 millió m³-nyi fa nyersanyagexport olyan potenciális nyersanyagbázis a faipar számára, amely nem igényli a fakitermelési színvonal növelését, — ami az erdőtervi információk szerint a következő évtizedben egyébként csak kismértékben lehetséges — s ez a volumen több mint $\frac{1}{3}$ -a az országban ma fel dolgozott alapanyag mennyiségének.

De térjünk vissza az erdőtelepítéshez. A kis kitérő is mutatja, hogy a nettó faimport — volumenét tekintve — csak úgy csökkenthető, ha növeljük az ország erdőterületét, s ezáltal fatermelési potenciálját.

A program legfontosabb célkitűzése tehát a faonellátás fokának emelése.

A faimport beszerzésének várhatóan fokozódó nehézségei, romló feltételei, s esetleg megszerezhetősége, bizonytalanná válása is mindenképpen indokolja. Az országnak azonban nemcsak több fára, hanem több erdőre is szüksége van, környezetvédelmi, jóléti célok kielégítésére, amely igények hazánkban is egyre növekednek, s kielégítésük a ma meglévő erdőterületek fatermelési célra történő igénybevételét is korlátozza. A kieső fahozam csak erdőtelepítés útján pótolható.

Meghatározott területek befásítására kifejezetten környezetvédelmi szempontból is szükség van.

Erre szolgál a programban előirányzott terület mintegy 20%-a. A szándék tehát fatermelési és környezetvédelmi célok kielégítése, súlypontját tekintve elsődlegesen termelési rendeltetésű erdők létrehozásával. Nyilvánvaló ugyanakkor hallgatóim előtt, hogy a 80%-nyi termelési rendeltetésű erdő is el fog látni környezetvédelmi célokat, s a 20% környezetvédelmi erdő is növelni fogja fakitermelési lehetőségünket.

A program nem lenne megvalósítható, egyáltalán megfogalmazható sem, ha nem lennének annak megvalósítására alkalmas területek az országban. Ilyen területek vannak az Akadémia OT számára is megküldött állásfoglalása 700 ezer ha-ra teszi ezek nagyságrendjét. Ugyanannyira, mint amit *Izinger Pál* — az állami gazdaságok folyóiratában írt cikkben — indokoltan tartana az agrárszakember, a mezőgazdász szemszögéből.

A program harmadik nagy célkitűzése a meglévő művelhető földterület racionálisabb hasznosítása, a művelési szerkezet célszerű megváltoztatása.

Az erdő — információink szerint — a telepítésre számba vett területeken — itt az elsődlegesen gazdasági, azaz fatermelési rendeltetésű erdőkről beszélünk — ugyanis a mai művelésnél ökonómiailag is jobb hasznosítást jelent. A népgazdaság harmadik stratégiai célja tehát az erdő létesítésével, hogy ökonómiailag jobb hasznosítást is feltételezve, egyszerre mérsékelje a faimportot, s enyhítse a gazdaságtalanul vagy kevésbé gazdaságosan előállítható mezőgazdasági termékek értékesítésénél felmerülő problémákat.

Negyedik szempontként indokoltnak tartom megemlíteni, hogy ez a struktúraváltás egyben segíthet megoldani a kedvezőtlen adottságú térségek problémáit, mérsékelni a foglalkoztatási gondokat.

Nem elhanyagolható az a körülmény sem, hogy amíg a telepítésre igénybe vehető területeken az országos és a nemzetközi átlagnál is alacsonyabb mezőgazdasági terméshozam érhető csak el, addig fahozamuk átlagban meghaladja a mai országos átlagot, amely pedig az európai és a világ élvonalába tartozik. S exportunk népgazdasági átlagnál jelentősen kedvezőbb jövedelmezősége is csak erősíti ennek indokoltságát. Erdőtelepítésünk tehát nemzetközi mércével mérve is szerkezetjavítást eredményez.

Fontosnak tartjuk, hogy a program végrehajtása ezeknek a fő szempontoknak a figyelembevételével történjék. Az előirányzott 120 ezer ha-nyi termelési rendeltetésű erdő telepítését ezért úgy kell megvalósítani — s a kialakítandó telepítési szabályzatban, az állami eszközök igénybevételének feltételrendszerében erre kívánunk ösztönözni —, hogy időrendben a rendelkezésre álló területek közül azok kerüljenek először erdősítésre, amelyek a legnagyobb gazdasági hasznot, a leggyorsabb megtérülést ígérik.

Ez csak akkor lesz lehetséges, ha a vállalatok és szövetkezetek számára biztosítva lesz a művelési ágak szabad megválasztása, s az ár- és szabályozórendszer — beleértve a kedvezőtlen adottságú üzemek támogatási rendszerét is — megfelel ezeknek a kívánalmaknak, azaz továbbfejlesztésük során ezek az elvek érvényesülnek. Az állami irányítás szándéka, hogy ez érvényesítésre kerüljön.

Nem kívánom részletesen elemezni, hogy a különböző vágásfordulójú fafajok milyen megítélés alá esnek ilyen szempontból. Alapelvnek szükséges azonban tekinteni, hogy az új erdők létesítése a termőhelynek valóban megfelelő fafajokkal történjen. Azok közül azonban mindenképpen azt kell választani, amely ökonomiai szempontból a leggyorsabb megtérülést ígéri. S itt adott esetben nem csupán a fahozammal, hanem egyes faféleségek, egyéb — nem elhanyagolható — népgazdasági hasznával is számolni kell. Pl. az akácnál a mézhozammal stb. Úgy vélem, ebben a „versenyben” a rövid vágásfordulójú fafajok, a nemesített — jobb hozamot ígérő — ültetési anyagok is jelentős szerephez jutnak. A mintegy 30 ezer ha — elsődlegesen környezetvédelmi célú — erdőtelepítés és fásítás létesítése során viszont ezt a fő szempontot kell következetesen érvényesíteni.

A program jelentős ráfordítást igényel, s nem ismeretlen önök előtt, hogy az állami pénzeszközök mennyisége rendkívül korlátozott. Az erdőtelepítés és fásítás finanszírozásában — ennek ellenére — továbbra is alapvető szerepe lesz az állami forrásoknak, de szükség van arra, hogy azok egyéb forrásokkal is kiegészüljenek. Számításba vettük a magánérének úgy a program finanszírozásába, mint annak tevőleges megvalósításába történő bevonását is. A lakosságot elsősorban a gyors növekedésű faállományok létesítésében kívánjuk érdekeltté tenni. Az ezzel kapcsolatos jogi szabályozások kimunkálás alatt állnak, s a folyamatban levő tulajdonosi reformmal összehangoltan, reméljük, jó segítséget nyújtanak az előirányzatok sikeres megvalósításához.

Az erdőterület növelése fontos célkitűzés, nemzeti és nemzetközi szempontból is. Ahogy faellátásunkban több ország (kontinens) fáit vesznek részt, úgy hazai erdőink fatermése, környezetvédelmi szerepe hazánk határait meghaladóan is fontos. A világon ma összességében az erdőterületek csökkenése a jellemző. Ennek a tendenciának a megállítása nemzetközileg is fontos. Szerencsére Európa ma már kivétel ez alól a tendencia alól. S öröm, hogy hazánk élenjár abban, hogy évszázadokkal korábbi erdőterületek újbóli erdősítésével segítse faellátásunk, környezetvédelmünk, közérzetünk jobbitását.

AZ AKÁC ÉS NYÁR IPARIFA-VÁLASZTÉKOK HASZNOSÍTÁSA

DESSEWFFY IMRE

Az akác- és nyárananyagok hasznosításának magyarországi fontossága megítéléséhez szükséges először is az e fafajok által képviselt:

- erdőterületi arányt,
- az országos fakitermelés mennyiségéből való részesedést,
- a kitermelésre került faanyag választékmegosztását

megismerni, illetve felidézni.